

Decorative red border with floral and scrollwork motifs.

Decorative red border with floral and scrollwork motifs.

R. X. FABRIS M. SEPT. 1700

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 243-57.

פירוש תחינת תא שמע

שאומרים קהילות הקודש אשכנזים יצ"ו
 ביום חמשי שבין ר"ה ליה"כ :
 פירשה מע' החב' הרופא המובהקכמ"הו
 רפאל היים מאיטליה נ"ע בימי
 חרפו בהיותו בק"ק פאדובה יר"ה ללמוד
 חכמת הפילוסופיה והרפואה ונמצאת
 שמונה בבית גנזיו של הרבר הגדול
 האלוף התורני הלמדדיי ר"מ ור"מ
 בקק"י ריניו יע"א כמוה"ר ישראל
 בנימין באסאן נ"ר ויהיה כראורתו
 גודל יקר מעלתו וישלחוו לבני מע'
 המפרש והמה הוציאודו לאור לזכות
 את הרבים על ידי דפוס :

מנטובה

שנת ומצאת את לכבו נאמן לפניך:

Con Licenza de Superiori

עין שם
 עמ' בן
 בן שו"ם
 זכור
 על פי
 מ"ה
 כרוב
 קולט
 על פי
 עמ' עמ'
 בלזכות
 י"ך קולט

תא שמע מרי עלמא צלותא

שפירא שארא דעמד מצלון

לך בצפרא רחמין בעיין מינד

ומשבחין לך תדירא קדושי וברוכי

שמך רבא ויקירא צדיקיא מצדיקין

דינד ואורחתך לישראל פיקודך ממליין

אף היקניחון לנטרא עינוייהון

ותעניתהון לפושעהון עמהון מסירא

סריחא חלבנא בהדי בסמין אמירא

נקטין וסבלין עלך קטלא אכזרא

מיתות ונלות ומלקות רבתא וחמירא

לכמה

תא שמע • צוא ושמע אדון עולם תפלה נחה • שארית עמד מתפללין אליך

בבקר • ונקראו שארית עם שארית ישראל וכו' : רחמין רחמים

שואלים ממך ומשבחים לך תמיד • לקדש ולברך שמך הגדול והנורא : צדיקיא :

הצדיקים מצדיקים דינד עליהם וחומרים ישרים דרכי ה' : פיקודך אפי'

הריקים מלאים מנותיך לשומרם שיר רבה כפלה הרמון קסד אפי' רמון שצד

גלאים מנות כרמון : עינוייהון • עמיים ותעניתם לפושעים עמהם במסר

וענינו שהתענית תקוצב כהיום בכלל המתענים פושעי ישראל כמ"ג בכריתות דף

ע"ג חמ"ר רב חנא בר בונא וכו' כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינו תענית :

סריחא • חלבנה סרוחה מניית עם סמני הסעורה : נקטין וכו' מיתות •

מקבלים וסובלים עליך מכות אכזריות גדולות וחמורות :

לכמה

לכמה אבות נזיקין ונזק צרה בליון
 שצדקי והרפתקי עקימרת פומדון
 לממרא: יחרפון כלבא בר כלבתא
 מאיסא ובסירא טעא אחיה דמרנא
 סך קירי פלסתרא: חדרו סכינא דהא
 נפל תזרא: זקיפא נומא ברנלין
 נקטעיניה למברא: ועד אימרת

שחק

לכמה: אמרי' בריש צ"ק סד' אבות קיין חייבים עליהם מדין עורה והלכה
 למשה מסיני שחייבים חצי נזק חף על הצרותם הנתון מתחת דגלי שבסמה והזיקן
 ואף ישרא סובלים בגלות כל מיני נזקים בגוף ובמאון שלן סדין חייבים לשלם:
 כודדון: צ"ק פ' הכונס ד' לז מי שהניח בהמתו בחמה ויחאה והזיקה חייב לשלם
 למידע ידע לכיון דשבקה בחמה כל טעדי דחית ליה למעבד עבדה ופיר' ל'
 ענדקי תחבולות: והרפתקי פיר' שי בר' - פ"ק ד' יו' הרפתקי מקראות ואף או' הע'
 פותחים פיהם להחשולל עלינו בכמה תחבולות ומקריש רעים: ידורפון: מחרפין
 ואומרים עלינו כלב בן כלב מאוס וצוהי' כזה לתרומי'ן בשר: טעא: עניה אחיו
 של אחיו חשבון: קירי פלסתרא: קייני כוזבך פיר' ל' יבע' ז' פירקא קמח ד' י"ח
 דאמרי'ן עוד אחרת י' ברומי' ח' לע' אנה מביאי'ן אדם שלם ומרכיבין אותו על אדם
 חוגר וכו' ומכריזין לכינו סך קירי פלסתרא אחוס דמרחא ויפסח ר"ל נבואת יעקב אה
 לעשו שאמר לבניו סוסין ליוג' כוזב הוא: חדרו: השחיתו הסכין שהרי נפל הסוד
 והוא מחל בשבת פ"ד ל' זר' שהאומות אומרים עלינו לייסרנו בכל מיני ייסורי'ן
 כיון שפלה עשרת רחמנו: זקיפא: י' א' בשר מת צרגלינו נחתוך אותו כדי שיבירא
 פ"ק דע' ז' יהוא קיסר דהוה סני ליהודאי אמר להן לחשיבי דמלכות' מי שעלה לו
 גומי צרגלו יקענה ויחיה או יניחנה וינער וכו' כלל' י' ישראל בימינו כבשר מת
 צרגלנו נהרגם כדי שיפאר גופנו בריא: ועד אימרת: עד מתי אחס האזק
 מבחשתוק יפה לדבר בגיטי'ן פ"ד אמרי' גבי חילוני'ת שתובעת כתובתה מבעלה הא'
 שרגשה אמר רב יאודה שתיקותי' יפה ליד מדבורי'ך מפני שאזכ הוא לפ לדבר אצל
 באן הוא להפך חוב הוא לנו חס הק' צה ישתוק:

הא

1

2

ב

א

פירוש תחינת תא שמע

שִׁתְקַת מִשְׁתִּיקוֹתֶיךָ יְפֹה דְבוֹרָא הָא
בִישָׁן דְעַקֵּן דָּא לְדָא עֲקֵרְבָא וְזְבוֹרָא
דִּיצִיבָא בְּאַרְעָא וּבְשָׁמַי שְׁמִיָּא נִיזְרָא
גְלוּתָא דְמִדְהָבָא הֵב הֵב אֲמַרָא : בְּלוּ
מִנְהָ וְהִלֵּךְ שְׁלִיט עָלַי לְמִטְרָא אֲהִיָּא
אַרְבָּא אַרְבַּעַת לִי אֲמַצְרָא : אֲדִיָּה
לְנִיזְיָה וְקַם וְקַבְּסֵתָן בְּצַעְרָא בִּיָּא

בי"א

הא בישן. שהרי באו לנו צרות מאומה ומזיקות זו לזו דמי שנשכו עקרב
צריך לרפואה מחמת ומי שנשכו צרעה דהיינו זיבורא רפואתו חריך שמהיה
קרה זהו מ"ש צפ"ק דחגיגה ד' ה' מאז רעות רבות וצרות חמר רב רעות
שנשכו צרות זו לזו כגון עקרבא וזיבורא ולפיכך חין לנו תקיעה : דִּיצִיבָא .
שהתחבב בארץ והאורח בשמים והוא נשל ביומא ד'מ'ז' ור"ל אהנו חסובים מן האומות
ואוכזבים לארץ והם דעם בזוי נקראים יהיו עלינו לראש : גְלוּתָא . גלות של צבל
שנקרה מדסה כי הכב אתרה ר"ל מדור והבא מדור והבא שאולת מתנו מסיס
וארמונות כדאי' בשבת ד'ק' : בְּלוּ . וגם הגלות הזה כך הם אומרי' וסולטים עלינו
והוא פסוק בצורה מדה בלו והלך לא שליט לערמא עליהון ולמורד החרון
שינה נאמר לתיטרא והעינין כמו למרמא מלשון שקיל וערי נושא : אַרְיָא .
אריאויב הרכבת לי על התרי-כדאתרי' צ"ק ד' פ"ה מי שהיה רופא וחבל בחבירו
חיוביכול למר ארי ארפתך ואיני מעלם שכד הרופא שיכול הנחבל למר איני חפץ
בך דרשיית עלי באריא ארבה ועו'אי' שם ד' ק"ד חמר רב אבי האי בר ישראל דזבין
כיה ארעא לגוי אמצרא דבר ישראל חזריה משמתיק ליה עד דקביל עליה כל אנשא
דחתי מחתיה מ"ט דאתריק ליה ארבעת לי אריא אמצראי ואלף חנו זועקים להק"ב
מסרת אותנו ביד קמים עלינו לרעה : אֲדִיָּה . סנהדרין ד' ל' הוא דהוה קאמר
ואזיל גברא דרמינא עליה אדייה לגוייה וקם ופיר שי הרים אגרופו עלי ועמד לגוי :
וְקַבְּסֵתָן פ"י הערוך פ"י בלשו' יתעאל הפכת תיעי וגרעת לי להקיא בסרחותך לי
דבר תאוס יתעאל ל' האומות תביס אותנו באחרון ועוד תעבר' אותנו בדברי קשים

וגאוסים :

בי"א

פירוש תחינת תא שמע

בַּיּוֹם הַזֶּה דִּבְרֵי הַיְהוָה לְבֵית הַבְּהִירָה :
גִּמְרִין נִיקוּם וְנִגְזֹר גְּזִירָה לְגִזְרָה :
דְּמָחוּ לִי בְּסִלּוֹא דְמַבְעַ דְּמָא מִבְּשָׂרָא :
הָא כְּמָה דְּאִית לִיה עִם נַחֲשׁ בְּכַפֵּיפָא :
דִּירָא וְיִ מְאֵלְתָן וְקוֹלְמוֹסָן וְיִ מְדַבְּרֵיתָא :
וּמְדַבְּרָא : זְמַנִּין שְׁתִּין תְּכֵרִי לְכַכְּאִי

דמחו

בַּיּוֹם בִּיּוֹמָא ד'ס"ט וַיַּעֲקוּ חַל אֲלֵהֶם בְּקוֹל גְּדוֹל מֵאִי חֲמוֹר חֲמַר רַב וְאִיתִּימָא
ר' יוֹחָן בַּיּוֹם בַּיּוֹם הַיּוֹם הַזֶּה דִּבְרֵי הַיְהוָה לְבֵית הַבְּהִירָה וְשִׁיר"שִׁי בַּיּוֹם וְכוּ' זַעֲקָה
וְקוֹבֵלְנָא הָאִי וְכוּ' וְכוּ' שְׁהַחְרִיב כְּה"מ שְׁאֵן הָיוּ מִתְפַּלְלִים שִׁימְסַךְ בִּידֵם יִשְׁרָאֵל דְּע"ו .
כֵּן אִתּוּ זַעֲקִים עַל זֵאת הָאוֹמְרָה הַרְשָׁעָה כִּי הִיא הַקְּרִיבָה בְּה"מ : גִּמְרִין . גִּמְרִין
בְּלִבָּם לְקוֹם וְלִגְזֹר עֲלֵימָן גְּזִירָה עַל גְּזִירָה קִפְךְ הַכֵּל שִׁשׁ בִּידָן גְּזִירָה לְגִזְרָה לֵאל
גְּזִירָן : דְּמָחוּ . שְׂמֵכִים אֲוִיתִי בְּקוֹסִים שְׁזַקִּיִּים דֵּם מִן הַכְּסֵר . בְּכַתּוּבָת ד' ז"ל
אִי לֹא מִסִּיסִיתוּ לְהוּ תְּחִינָא לָךְ בְּסִלּוֹא לֵאל מַבְעַ דְּמָא וְשִׁיר"שִׁי קוֹץ שְׁאִיטוּ מוֹצִיא דֵם
וְהִיטוּ מִדְּוִי וְהַסִּיטוּן נִשְׁתַּמֵּם בְּלִשׁוֹן זֶה לְוַתֵּר שְׂמֵכִים וְנִיִּיסִירִים אֲוִיתוּ בִּיִּיסוּרִים שׁוֹמֵם :
הָא כְּמָה . זֶהוּ כְּמוּ מִי שִׁשׁ לוֹ לְדוֹר עִם נַחֲשׁ בְּכַפֵּי ה' שְׂמֵיִד מִתִּירָא מִתּוֹ : שְׂמֵי
יִשְׁכַּחוּ כֵּן פִּיר"שִׁי בְּכַתּוּבָת ד' ע"ב דְּאִמְרֵי תְּנִיחַ הִיֵּם ר' נַחֲשֵׁר אֲוַתֵּר כֵּל הַיּוֹדֵעַ בְּאִשְׁתּוּ
שְׂנוֹדֵרֵת וְאִינָה מְקִיִּימָת וְכוּ' ח'ל חִין אֲדֵם ד' עִם נַחֲשׁ בְּכַפֵּיפָא וְר'ל כְּמוּ שְׁהַחֲשׁ
וְהַרְשָׁעָה שׁוֹנָאִים ז"ל כְּכַתְּבִי וְאִיבָה אִשִּׁית מִסְּנִי כֵךְ חִינִים יוֹבֵלִים לְדוֹר יַחַד מִשׁוּם
דְּכַתְּבִי הוּא יוֹסֵף רָשָׁע כֵּן אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חִין אֲנִי יוֹבֵלִים לְדוֹר יַחַד בְּמִקּוּם ח' עִם
אוֹה"ע דְּשׁוֹנָאִים אֲנִי מִשׁוּם שְׂדִיתִימוּ הַקְּדוּשָׁה לֵאל בְּדַתָּם וְאִין אֲנִי מִתְעַרְבִים עִנְנִים וְאִין
שְׂנָאָה כְּשִׁנְאֵת הַדָּת : קְרִי . אִיִּי מִתְקַלְתִּים וְקוֹלְמוֹסִים אִיִּי בְּבֵית וְכַדְהִי בְּפִסְחִים
ד' כ"ז תְּנָח אֲבָה שְׂאֵל אֲוַתֵּר קוֹרוֹת שֶׁל אֲקִיבָה וְכוּ' אִיִּי לִי מִבֵּית בִּיִּיתוּם אִיִּי לִי מֵאֲתָן
ח' לִי מִבֵּית קַחְרוּם אִיִּי לִי מִקּוֹלְמוֹסִין וְשִׁיר"שִׁי מֵאֲלָתָן מִקּוֹלְתִּיבָן כְּמוֹלָה בְּאֵלָה וְלֵאל
בְּרוּחָה מִקּוֹלְמוֹסִין קוֹלְמוֹסִיבָן שְׁהוּ כוֹתְבִים אֲוַתֵּר לְרַעָה . וְלַעֲנִיבִימוּ ר'ל אִיִּי מִתְקַלְתִּים
הָאוֹמוֹת שְׂמֵכִים אֲוִיתוּ תְּחִיד וְאִיִּי לֵאל מִקּוֹלְמוֹסִיבָן שְׂבִיתִים עֲלֵימָן גְּזִירָת רַעוּת וְרַשׁ
מַזְרִים אֲוִיתוּ בְּבֵית וְכַדְהִי ע"ג מִחֻץ תִּשְׁלַח חֵרֶב וּמַחְדֵּרִים חִימָה : זְמַנִּין . מוֹכְבִּים
שְׂשִׁים מִכְּאוּבוֹת לְתַלְתְּעוֹתָם מִסְּנִי שְׂמֵכִים אֲוִיתוּ בְּגִבּוֹת . בְּ"ק ד' ז"ל מִנָּח הָא
תִּלְתָּא דְּאִמְרֵי חֲנַיִי שְׁתִּין תְּכֵרִי לְכַכְּאִי מַעֲוִיהַ דְּקַל חֲבָרִיהַ שְׂמַע וְלֵאל אֲבַל

דחי

דמחובתגרא חי בטולך ולא בטולא
דבר עשו וחברא: טרו ושקלו ביכל
יומא ואמרינ אמירא יאי ליק עניותא
כורזא סומקא לסוסיא הורא: כמה
גמולה את מב עליך מתכלא ועקרא
לכי דין מניה גט פטוריה: מתקצת
מחמת מאוסא ומחמת אסורא
מתפסלת בפגול ונותר ונשפק הדם

בעורה

חי • גיטין ד' י"ז רצ"ב חלש וכולתא הוא חברא שקל לשרגא מקמייהו אמי' רחמנא
או בעולך או בעולא דבר עשו ופיר' שי נפשי שבני עשו מכבדים אותי וחברא פרטיים
ואנו מבקשים להק"ב זה חי וקיים שיפדנו מזה הגלות שרנו לנו להיות תחת כלו של
הק"ב ולא תחת כלו של עשו ופרס: טרו • לפי שנושא' ונותני' בי כדכתיב ועל לבושי
יפילו גורל ואומרי' אמירה: יאי ליק • נאה לך העניות בשושה אדומה לסוס לבן:
ויש גורמים והוא הנכון ככרזת סומקא וכן הוא בחגיגה ד' ט' היינו דאמרי
אנשי יאה עניותא לישראל ככרזא סומקא וכו' ופי' התוספות רצועה אדומה ובאמת
חין מקשטים הסוס בשושה אלא ברצועה וזה דבר חוש' ע' אלינו נאה לך העניות
ברצועה מזה רמזם לראות אותנו שפלים ונבזים: כמה • כמה נדלית את מאישך •
גמולה כמו ויגדל הילד ויגמל שפי' העתיקוהו מן השדים. כן פיר' שי בסוטה ד' מ"ב
מתכלא ועק רא • משכלא ועקרה: ליכרי • ולפיכך זהו לך ממנו גט פיטורין
שיכול הפגול לגרש את חשבו כשהיא עקרה והכוונה שהאומות מונים אותנו
ואומרים לפי שלא שמרתם מצות אקייבם ואתם כאשה שכולה שהמצות קרויים תולדות
לפיכך חין לה' עוד חפץ בך וסרי את כמגורשת ממנו: מתקצת • מוקצה מחמת
מחוס ומחמת איסור שהם שני מוקצים האסורים בשבת כך אומרים עלינו
האומות שחנו בעמאי' ומאוסים אנל' ה' ולכן ריחק אותנו בדכתי' סוכן עמא קראו
למו וכו': מתפסלת • וגט פסולים כפינוג ונותר ונשפק הדם בעורה שדברים
או פסולים הקריבן והוא מהל' בני' הקבויים אותנו:

נגר

ט
יחע

בַּעֲזָרָה: נְגַר וְנָבַר נְגַר לִית דִּי פִרְקִינָךְ
 לְמִשְׁרָא יִסְהִיין מִפְקֵנָא אֱלֹהוֹתְךָ
 מֵאִינְךָ דְלֵא לְמִדְכָרָא: עֵינֵינָא
 רַחֲמֵנָא לְצַלְן מֵהָאֵי דְעֵתָא
 דְעֵבֻדָּה זָרָה עֵפְרָא בְּפֹמִיָּה
 דְשִׁנְאָה עַל הַךְ דִּיבֹרָא: פִּתְחִין חֲבו
 דְלֵא לִזְסִיף עֲלֵה מְנָה לְמַנְרָא
 צִוְחִין אִיבְרַר לָךְ אֱלֹהִין וְאִמְרִינָן יֵש
 בְּרִירָא: קַבְלַת אֲמֵנְתִּיכֹן לֵא שְׁמִיעָא

לי

נגר ובר נגר * חכם בן חכם לא תמצא שיתרץ לך זאת הקושיא להתיר כדאי
 בעז ד' ל' ולית נגר ובר נגר דליפרכינה יועיניו שכיון שלדבריהם מאס ה' אותנו כתי
 שאסור ליגע בו אין חכם שיוכל להתי' זאת האיסור: סהייין מדברי' כמו אין מסיחין
 בסעודה נזיח אלהיך מאוניך והוא תשל' בסנהדרין ד' ח' אותפיזכניה דרב אשתא
 לקטיה לדינא וכו' אי ציתת ציתת ואי לא תפיקנא לך רב מאונך ופיר' אי אודיעך
 שאין רב יכול לסייעך וכך אומרים אה"ע אין אלהים חיים יכול להנילך והסר זה
 מדעתך שלא להוכיח עוד כדקתי' קס כי לא להוכיח: עינינא * ואנו עונים להס
 ה' יזילנו מהאי דעתא נרפת כוון להיות עובדי עז' עפרא * לשון קללה והוא
 לקוח מדברי רז"ל בבבב' ד' י"ו עפרא בפומיה דאיזב ור"ל גפסר בפי האיזב על דברים
 כאלו להסית אותנו לעז' פתחין * ועוד פותחין פיהם לאמר לא תסיפו
 לעמוד על דעתכם וללמוד ממנו והוא ל' ג"ס הבו דלא לוסיה עלה: צווחין * עוד
 נכבד לך אלהים אחרים ואנו נגיבים להם יש ברירה כבר בררנו לנו אלהים חיים
 וח"ל לבדד אחר: קבלת * קבלת אמונתכם לא תשיעא לי כלום! לא סבירה
 לי שאי' שאנו בונעי' בכל יום דתות סקר אין אנו שונעים להם ואין אנו מקבלי'
 אותם והוא ל' ג"ס בכמה מקומות:

לִי דְלֹא סְבִירָא רְשַׁע דְקֹאֲרִי לִיָּהּ מֵאֵי
 קֹאֲרִי לִיָּהּ בְּשִׁקְרָא שְׁבוּעָה דְלֹא
 נִשְׁבַּחְיָנִיהָ עַד זְבוּלָא בְתֵרָא תְקִיפָא
 הִדְרוּ עֲלֵךְ וְהִדְרֵךְ עֲלוֹן דְלֹא לְמַכְפָּרָא
 בְּרַ מְנִיָּה דְהֵיאֵא אֲשֶׁתְּקַעַד לֹא דְכִירָא
 הָאָה בּוֹרְכָא וּבְדוֹתָא וְאֲשֶׁתְּמַע
 מִתְאַמְרָא מוֹמִי עֲזוּבָה דֵּא דְלֹא

דכ"א

רשע • הרשע' שמסית' אותנו אין להם על מה שיסמוכו ב' א' בדברי סקר וסוף דרך
 ש'ס' בשתקסן מקשה בלי תמוכות מתמיה עלינו ודקארי לה מאי קארי לה וסוף ב'ף
 מתחלפ' בעין כאומר ודקערי לה מאי קערי לה ר' ל' מי ססעיר הקואיא על איזה סמך
 העירה: **שבועה** • שבוע' שלא נתיח חלקינו עד עפר האחרון שמשליכין על המת
 לקבורו וזבולא שס הכל' להשליך עפרי' ברכות ד' ח' על זאת יתפלל כל חסיד אליך
 לעת מצוא וכו' זו קבורה וכו' היינו דאמרי אינשי ליבעי איניש רחמי חפ'י עד זבולא
 בתרא שלתא: **תקיפא** • אדיר שבנו אליך ותשוב אינו שלא לספורי' ל' מדרש
 צויקרא רבה נפש כי' תשעא וכו' אמר ר' קומפרומאאות נתנו ציניסס שהוא אינו
 כופר בהם וסס איניס כופרי' בו ולענינו אנו אומרים להק' בהם אלקים אדיר אמתו
 שבנו אליך ולא שבענו לדברי האומות והירופס ח' כ' אף אתה שוב אלינו ואל תכפר
 בנו: **בר מניה** • חוץ מההיא תשתקע שלא להזכירי' תרגום כללו אשתקעו
 ולענותו בעז' ד' נחום המדי אומר וכו' ח'ל' תשתקע הדבר ולא נאמר ופי' ד' שי' לא
 יבא דבר זה מפי אדם לעולם ואף אנו אומרים בד' מיקן מחשבת עז' ותאבד זכרונה
 ותשתקע בתולדות ים שלא תשוב לעלות על הדעת: **הא בורכא** • זה דבר
 בורות ודדוי מן הל'ב ונשתעה נאמרת' בחולין ד' פ' ח' אמר רב האי' בורכא וצדותא
 ופי' שי' זה דבר בורות ודבר סקר בדוי מן הל'ב וענינו כאן שהאומות אומרים שיש עמם
 בעז' וסוף דבר בורות וסקר ועכו' אומרים אותנו: **מומי** • בשבועה אעזוב או
 שלא להזכיר' לא תשא תרגומנו לא תמי וב' במ ד' פ'ס' חקל'ב ר' לאתריה דר' אלעזר בר' ש'
 ח'ל' יס בן לאותו זדיק ח'ל' יס לו וכו' השלמיה וכו' כל יומא קוה אמר לקריית' אינא
 אויל' ח'ל' חכיס עביד יתך ואת אמרת לקריית' אמא אויל' אמר מומי עזובא דא ואנו ג'כ'
 שבעי' לעזוב הדרך הרע שמשפ' אותנו אוס'ע ולא תעל'על זכרוננו: **סבורי**

לְמִדְכָּרָא סְבוּרֵי וְקְבוּלֵי עָלַי חַיִּיתָא
 דְּקִטְרָא חֲלוּפֵי מְרֻנְיָתָא בְּהַסְפָּא דִּין
 עֶסֶק בִּישָׂא סְחוּרָה הֵבֵל עַל דְּאֲבָדִין
 וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין וְחֲסוּרֵי מְהֻסְרָא : וַיִּ
 לִיָּהּ לְיַהֲסֻרְוֵיָהּ דְּלֹא הִדְרָא אֲכָא תַּכְלָא
 וְעוּרָא הֵן דְּאֵתְמַחֵי אֶתְּ מִדְּקִדְק
 בֵּיתוּרָא כִּד הוּוּהּ רַחֲמֵתִין עֲזִיזָא גְּנִינָן

אבפסירא

סְבוּרֵי לידע ולקבל עלינו עק של קשרים • בכתובות ד' ז"ג נשום דאמר
 ליה חייטא דקטרי סברת וקבילת ושיר"י עק קטן מלא קשרים רנית וקבלת •
 וכאן ענינו שהאומות רונים לפתות אותנו לקבל עלינו דברי תוהו והבל •
חֲלוּפֵי : להחליף מרגלית בשברי כלי חרס זהו עסק רע וזוהו משל שקידושי
 ד' י"ח אמאי נקיט מרגליתא בידיה יהיבנא ליה חספא וכך אנו אומרים חלקינו חי
 וקיים לא יערבבו כל פטרת כוש וחליהם חרסים נשברים ואין אנו רונים להחליף
 הטוב ברע החי במת כי הוא עסק רע : **חֲבֵל** • אוי על מי שנאבדו ואינן נתמאים
 וחסור חסרוי בסנהדרין ד' ק"ה ומאז באתי אל פועה וכו' א' הקב"ה למשה חבל על
 דאבדין ולא משתכחין הרבה פעמים מגליתי לאבות ולא הרהרו אחד מדותי וכו' :
וַיִּלִּיָּהּ • אוי לו לחסרון שלא ישוב ויש שכול צנים ועורון כפיר"י בצ"מ פ' אלן
 מניחות בדיני יאוש בעלים שלא מדעת כלל דיאוש ווי לחסמן כים ובש"ל קנ"ה ר'
 חנינא שכיבא ליה ברתיא לא הוה קא צבי עלה אמרה ליה דביתהו תרמוולתא חביקת
 מביתך אמר ליה תרתי תיכלא ועוירא ופיר"י שכל ועורון והענין כאן כי בזה
 החסרון יש הווה על הווה כי לא די לנו הפסד הבני' אלא שזה גורם צביה שהיא מביאה
 לידי עורון : **הֵן דְּאֵתְמַחֵי** • עש מי שאתה מכה אתה מדקדק ביותר ביוקרא רבה
 פ' כ"ז ר"ב ל כי סליק לרומי ראה שם עמודים של שיש מכוסים וכו' ראה שם עני' א'
 ומחלת קנים תחתיו וכו' על העמודים קרא בדקתן כהררי אל וכו' ועל העני קרא
 משפטיך תהום רבה הן דאת תחי את מדקדקי ולענינו אתה מכה אותנו בעונותינו
 אבל אנו מחלים פיך שלא מדקדק ביותר כמו שאתה עושה עמנו בחוט השערה :

כד הוה

אֶסְפְּסֵרָא וְהִשְׁתָּא הַשְּׁמַיִם בֵּינִי
 לְבֵינְךָ דְרַךְ בְּקִשְׁרֵהּ לְעִיבֹרָא׃ כָּל
 סוּרְחָנִי מִשְׁבָּקוֹן וְדִידֵי מִנְטְרָא׃ כָּל
 גְּלוּתָא הֶדְרֵן וְדִידֵי לֹא הֶדְרָא
 וּמִתְנַבְרָא׃ לְכָל סוּפָא חֲזִיתִי קִיצַת
 פְּתִיָּא גְלוּתִי אֲדִירָא כָּל דְּלִתִּין מִפְּתַחִין
 וְדִידֵי מִסְגְּרָא׃ כָּל דְּאֵלִים גְּבַר וְאֲנָא
 חֲלִישָׁא וְתַבִּירָא׃ כָּל סִיסִין דְּאִית לָךְ
 בְּרַחֲמֶךָ מִסְקַת לְמִימְסָרָא׃ כָּל שְׂרָגֵי

מגדרן

בסנהדרין ד'ו' הוא קאמר ואויל כד הוה רחמתיך עיוזא אפותיא דספסרא שכיבנא
 השתא ללא עיוזא רחמתיך פוריא בת שיתין גרבידי לא מגי לני וגניקו גב' ר"ל שכיבס :
 והשתא עכשו השמים ביני לבינך דרך תפלה לעבור כדחמתיך ביבמות
 דף ק"ב שמים ביני לבינך יעשו דרך בקשה ורובה לומר לעינינו כשהק"ב
 היה חוסב חותנו היה שוכן בינינו עכשו שחטאנו ומאס במעשנו קבע דירתו
 במרום ויש מרחק רב בינו לבינינו כמן השמים לארץ ואינו רוצה לשמוע תפלותינו :
 כל סורחני כל העונות נמחלים ועברתי כשמה גנח : כל גלותא כל
 הגלויות חזורים וגלותי אינינו נגאל ולא עוד חלא שהולך ומתגבר בכל יום : לכל
 סופא לכל תכלה ראיתי קץ רחב גלותי ואמתיך שזה כמה שנים ואנחנו לא נושענו :
 כל דלתיך כל הדלתות נפתחו ודלתנו סגור ור"ל כל התפלות נשעו ושלנו חין
 חתה שומע : כל דאליים כל מי שהוא חזק גובר ואינו חלושה ובצורה בב"ב ד'
 כד אמר רב נחמן כל דאליים גבר ור"ל לעינינו האומות חזקים ממנו וגוברים עלינו
 תמיד : כל סיסין כל הזעמים שיש לך על חוסבך חתה מעלה להמטר להסיעו ד'
 ד' משתבח לכו ר' אבהו למיני ברב ספרא דאד' גדול הוא שבקו ליה מכסא וכו' מאן
 דחית ליה סיסיא ברחמי מסיק ליה : כל שרגיי כל הנרות מאליים זכרי עור :

כל קושיי

מִנְהַרְוֹן וְיָדֵי מִתְעוֹרָא כָּל קוֹשֵׁי
 מִתְרַצֵּן וְיָדֵי לְרוֹכְתָהּ הַדְרָא כָּל מַרְעִין
 מִתְסִיין וְיָדֵי קַיִמָּא וְשִׁרְיָא רְמִיתָן
 מְאִיגְרָא רָמָה לְעוֹמְקֵי רָא סְמָמִית
 אֲכָלָה רִי וְבִרְגְלָהּ רִפְשָׁה שְׂאֵרָא
 וּמְפָלִין לִי לְעוֹצָר וְשָׂרוּ לִי תַגְרָא
 עֲבָדָא אֲסוּסָא רְכִיב וּמְרִיָּה אֲזִירָא
 וְאַפְכָּא מִסְתַּבְרָא מִיְנִיָּהּ מַלְכֵי

ואתדבי

כל קושיי כל הקושיות מתורצים ושלי חזרת למקומה : כל מרעין
 כל שחלטים מתרפאים ושלי קיים וחזק וכל זה מדבר על אורך הגלות
 רמיתן השלכתנו נגב גבוה לתחתית הטור חגיגה ד' ה' ר' הוה נקיעס' קינות
 כי נעח להאי פסוקא השליך משמים ארץ וכו' נפל מידיה אמר מאיגרא רמח לבינה
 עתיקתא : סממית שמתית אוכלת אותי והשאר דורסת ברגליה ונאמר זה
 על עשו הנקרא סממית כדאית' בנדר' ילקוט שגנו' בידים תתפש אמר רב חמא בר
 חנינא באיזו זכות שמתית תתפש בזכות הידים דכתי' ויעש גם הוא תעענים וזכרתי
 נאמר על החיה הר' שהיא מלכות אדום ושארר רפסה ברגלה : ומפלין תלעניס
 עלי ל' את מפלא בי בשביל ההתעכבות וגומלים עלי את הדין ור' שהאותיות
 תלעניס עליס על היותן עזורים בגלות ואומרי' כי כבר נגמר דיננו שלא לשוב עוד
 חו' עבדא וכו' מינידו יעבד רוכב על סוס והאדון הולך בארץ כדכתי'
 בקהלת רחיתי עבדים על סוסים ושירים הולכים כעבדים על הארץ והסבדא נותנת
 להסך כי עשו שהוא עבד היה ראוי לילך על הארץ כדכתי' הן גביר שמתיו לך ולא די
 שעושים להסך ויעקב הולך על הארץ חלש ששפרים התנאים שהתנו עמנו דחיתא בעו'
 ד' חילתין ותרין קרבין עבדו רומאי בהדי יונאי ולא יכלי עד דשתפו ישראל בהדייהן
 והכי אתנו בהדייהו חי עין מלכי מיניכו אפרכי ואי מיניכו מלכי עין אפרכי

ועכתי

וּפְרָכִי וְכֹלֵא שְׂרָרָא : כּוּלֵי עֲלֵמָא
 בְּנַחַת וְחִנְיָנָא וּבְנָךְ בְּצַעְרָא קִלְבָּא
 רַעִיָא תֵּלֵא קִלְתִּיהָ בְּאַתְרָא דְמָרָא גְדִיָּיא
 מִסְנָקָא בְּבֵת רֵאשׁ מְזַדְקָר בְּזַקִּירָא
 וּמְנַכִּים וּמְקַטִּיל וּמְתַקִּיל כְּאַמְרָא :
 נְכִסֵּי בְרָא לְפּוּם אָבָא וְאַבָּא לְפּוּם
 בְּרָא וּמְזַדְיָן בְּפִסְיָק רֵאשִׁין וְמוֹרָתָא
 בְּפִצְעָה וְחִבּוּרָה : בְּלִשְׁנָא יִתִּירָא
 אֲתוּ לְטַפּוּיֵי לִי צַעְרָא יֵאִי קוּעָד לְזַגָּא

ועכשיו רכל השורות נעלו להם מינייהו מלכי ואפרכי וכל השורות : כולי כל העולם
 בנחת ובחנינה ובניך בצערי עד תש בתענית כ"ד ר' חנינא הוא אויל באורחא וכו'
 חמר רבש"ע כל העולם כולו בנחת וחנינה בצער : קולבא הנבל הרועה חלה
 חרמילו בתקום חדומו והוא משל בב"מ ל"פ"ד שלח ר' לדבר באשתו של ר"א בר' שמעון
 הלחה ליה כלי אשתמש בו קדש ישתמש בו חול תמן אמרין באחר דמרי ביתא חלה
 אייניה קולבא רעיא קלתיה חלה ולענינו ר"ל חנו עבדיך ולמה נהיה עבדים לאומות :
 גדיא גדי עייף בלי עכוב נופל לאחוריו כך פיר' שי בפסחים ג' הנהו תרי תלמידי
 וכו' התי שמעתתא בגדי מסנקן בעירובין יו"ג מדות בתחיות וכו' כדי שלח יודקר
 הגדי בבט ראש בנידה ד' יו' חיתא אודקרא ומעליה אחר והענין כך הוא חנו עייפים
 בגדי עייף מרוב הצרות ולפי שאין לנו על מי לסמוך חנו טפלים בקל לאחורינו והגויים
 עושים לנו כל הנמשך : ומנכים וכו' נכסי וכשחט ונהרג וכשקל בשנו
 בכבש אוחזים הבן לפני האב והאב לפני הבן בסנהדרין ד' כ"ה אבזה דר' יורא עבד
 בציותא תליסר שבין וכו' והאידנא נכים ברא לפוש אבא ואבא לפוש ברא :
 ומודין ומתיתין אופנו בחתיכת הראש בפצע וחבורה בכורות ד' כ"ה מודה ר"ג
 בפסיק רישיה ולא ימות : בלשנא בלשון יתר באים לרבות לי צערא כלל הוא
 כל ליאשא יתירה לשפויי אחר ובענין הוא שהאומות מרצים לנו צער בכל מיני רציים :
 ראי יתאה בוארך לחתוך ויך לחתוך ע"ב כ"ש רב חנא בר בונא הוה עגוי

וַיִּדְדֵךְ לְמַגְזָרָא : גַּרְרֵי לָן בְּשַׁעְרֵי
 וּמֵייתִין אַגְבֵּי גַרְרָא : חֵלֶק וּבִלְקֵי יַדְעָנָא
 בְּנוּפָא וּבְצוּאָרָא : וְחַס לְזַרְעֵיהּ וְדַאבוּת
 לְמַכְפָּר בְּעַקְרָא : דְּהָא יִרְפִּינָן
 מִצְפַּרְדַּעִים קוּלָא וְחוּמְרָא : מְנוּפִיָּה
 לְשַׁתְּלָם וּמַעֲלִיתִיהּ בְּשַׁפְּרֵי שַׁפְּרָא :
 מְדֻזֵּל יְדִיהּ מִשְׁתָּלִים בְּגִירָא בְּתָרָא :
 דְּוִן מִינָהּ וּמִינָהּ וְאוּקִי לִיהּ בְּאַתְרָא :

ע"ד

מגוי בשבילי דנהרדעא אמר ליה חנא חנא יאה קועך לזוגא ורש' גרים לזוגא
 גררי לן מגרין אותנו בשערות ראשו ומיתין אותנו בסוח הגרירא
 והוא לשון מורגל בגמרא אגב גררא נקטיס דרזנה לומר מכח רהיעא דשעתתא :
 חלק חולין י"ט רב נחמן אכשר השחיטה משיטוי כובע ולמטה א"ל וכו' א"ל אגב
 לא חלק ידענא ולא בלק שמענא וכו' ופיר' שי חלק ל' חלוקת העצבת לשגי' בלק מבלק
 הסימנים ל' מבולקה ולענין ר"ל שאוחטים אותנו בזמנה אופנים בגוף ובזואר :
 וחס' וחלילה לזרע האבות לכפור בעקר אלא אנו סובלים בשביל שמו הגדול :
 הא ירפינן שלמדנו מצפרדעים קל וחומר בדאמרין צפסחים ד' ל' ג' מה ראו
 חנניה מישאל ועזריה שנסרו עצמן על קדושת ה' כשאו קו' בעצמן מן הצפרדעים
 מה צפרדעים שאינם מצויים וכו' אנו עאל'ו לאדום תעשה כמו שעשית למצרים :
 מנופיה' מנופו ישולם ומטובו מן השלם שבפלים לפי שיש ב' מיני נוקים א' המשלם
 מנופו והב' המשלם מן המיטב שבנכסיו והק' בה הלכה מצרי' צנופס ובטוב שבממונם
 וכן תעשה לאדום : מדזיל' מפעולות ידיו ישלם חזי האחרון פסחיו ד' ב"ח
 ח' רבא סדנא בסדמיה יתיב מדזיל ידיה משתלים ופיר' שי החרש עצים עושה הסד
 לאדם בו רגלי האסירים וכשהוא נמצא גבב משתלם בתלאכתו שעשה לאחרים ואף אנו
 מתפללין שהק' בה ישלם לאומות בכלי משחית שתיקנו להזיקנו וישלם להם הנוקים
 שעשו לנו עד נוק האחרון : דון מינה' תלמוד ממנה ומשיס במקומה ימנחות

טְבִיד דִּינָא לְנַפְשָׁךְ תִּיתֵב וְתִנְקוּט
 פִּזְרָא : יְקוּב דִּינָא לְטוֹרָא וְתִיתֵי לְבֵית
 דִּינָא זָרָא : טַעוֹן אַבוּהוֹן דִּיתְמִי אָנָּא
 בְּטַעְנָה גְמוּרָה : אֲשַׁמַּע לִי קָלָא בְּבִכִי
 תְּמַרְרָא אֵף לְכַרְמֶךָ לֹא תִקְרַב אֲמַרְוֹן
 לְךָ גְזוּרָא : פְּרָצָא בְּאַחֲרֵי־וֹתְךָ אִי לֹא
 הִגְדוּר גְדִירָה : רַבָּא דַעֲמִיָּה מִדְּבַרְנָא
 דְּאוּמְתִיָּה בְּחִירָא : יְדֵאוּן נְשָׂרִיא לְקַנְהוֹן

ק"ו בתמי קמפלגי בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרא וס' ר"ל הבן זה ותלמוד
 גמולו לענין השייך באלו ולענינו נקשר עם החרוזה שלפניה ושלח חרזיה כאשר נפרש :
עבד : תעשה אתה הדין לעמך תשז ותקח מקל' וזה פלוגתא' ב'ק"כ ח' רב
 בחמץ ורב יאודה רב יהודה אמ' לא עבד איניש דינא לנפשיה ורב נחמן אמר עבדי
 ועוד ס' ח' הרי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו נללה ונתן לה מן הסד מה
 שנתן נתן ושלל לא הביעוהו' חמת עבד איניש דינא לנפשיה לנקוט פזחא וליתיב
 זכיר' שי' יקח מקל וישז על דרך הראשון ופירוש הג' חרוזות בן הוא כי כיון דאמר'
 מדזיל ידיה נשתלים כמאמר החכם חופר גומץ בו יפול תדין מינה ואוקי באתרא
 לעשות כדבר הזה לענינו לעשות דין לנפשך ליקח מקל בידך להקסם מאונאנו :
יקוב : יקוב דיון אתה הדין ליסרם על קו הדין ותביא לדיון את הגוים עכו"ם :
טעון : אתה שהוא חבי יתומים כדכתי' חבי יתומים תטעון ובי חבי יתומים שון
 עענה גמורה : **אשמע** : השמיעני קול האויב צובה בנר נפשי כי תיסרם אם
 לא לתעננו למענך כי הם נמחים ואומרים : **אף** : שלא לכרמך תקרב שהם ישראל
 כמו שאומרי' לזיר סחור סחור לכרמא לא תקרב : **פרצא** : פרצה שלנו על
 אחריותך אם לא תעשה גדר לזרותינו : **רבא** : נשיא עמו תנהיג אונתו הסבחת
 לשון שבח בכחוצות דף י"ו רבי אבהו כי סוה חמי מנתיבתא לקיסר וכו' רבא
 דעמיה מדברנא דאונתיה וכו' ולענינו ר"ל ה' נשיא אתה עלינו ח"כ גאלמו כי לך
 נתקטע הגאולה והפרעה באחריותך : **ידאוון** : ישרחו הנחריס לקיפאם

פירוש תחינה תא שמע

וַיִּתְעַדֵּי מִסְנֵאֲהָ כִּתְרָא׃ מִתְכַּנְשֵׁין
 תִּמְן כָּל עֲדָרֵיא עֲדָרָא עֲדָרָא׃ בְּנַחְמִין
 אֶפְיִפִּין נְהַמְנוּ בְּשׁוּרִין טָבִין לְבִשְׂרָא׃
 רִבִּין כְּכֹכְבֵי שָׁמַיָא וְכַחֲלָא דְעֶפְרָא׃
 יִיתִי בֵּר נְפִרְיִי לְעַמִּידָהּ רַחֲמֵיבָא
 לְשִׂאֲרָא׃ יַעֲקֹר סוּסִין וְרִתֵּיכִין וַיִּמְגֵּר
 רוֹכְבֵי־הוֹן לְאַחֻרָא׃ קוֹן קוֹלְמוֹסָא וְקוֹן
 מְגַלְתָּא לְהַיִּים לֶן לְמַנְזָרָא׃ בְּטַל מַעֲלִין
 כָּל בִּישָׂא נִזְרָא׃ חֲדָשׁ עַלִין שְׂתָא טָבָא
 וְנִהְיָרָא׃ זְכוֹת קְדִישֵׁי עֲלָמָא אֲדָכֵר

זעירא

וינעל תהאויב הכתר ור"ל העלה אותנו לאי שהוא קיננו ומקום מושבנו עירובין ד'
 כל אמתהא דבי ג' כוהוס משתעין כל חכמה חניך הכו ידאון נשריא לקינסון
 ופיר' שי ילכו התלמידים לבתיהם: מתכנשין מתכנסים גס כל העדרים
 עדר עדר ג' הפסוק ונאסכו גמגם כל העדרים: בנחמן נחמנו בנחמית
 ובשורות טובות: רבין תרבו ככוכבי השמים וכעפר הארץ: ויתרי יבא
 משיח לגאול את עמנו הנשאר משיח נקרא בר נפלי בסנהדרין ד' ג' מי שמיע לך
 אימת אתי בר נפלי ה' לתון בר נפלי משיחא דכתי' ביום ההוא חקים את סוכת דוד
 המופלג: יעקר יעקור סוסים ומרכבות ויפיל רוכבו אחור: קוֹן קוֹלְמוֹסָא
 קול הקולמוס וקול המגלה לגזור לנו חיים בניטין ד' ו' אגער ליה רב אשי אפי' שמע
 קוֹן קוֹלְמוֹסָא וקוֹן מַגְלַתָּהּ וְלַעֲבִידֵינוּ ר"ל אנו מתפללים לה' שישמיע לנו קול הקולמוס
 וקול היריעה לכתוב לנו ספר גזרת חיים: בטל מעלינו בגזרות רעות:
 חֲדָשׁ חדש עלינו שנה טובה ומחילה: זְכוֹת זכות אבות שהם קדושי עולם

זכור

פירוש ההינת תא שמע

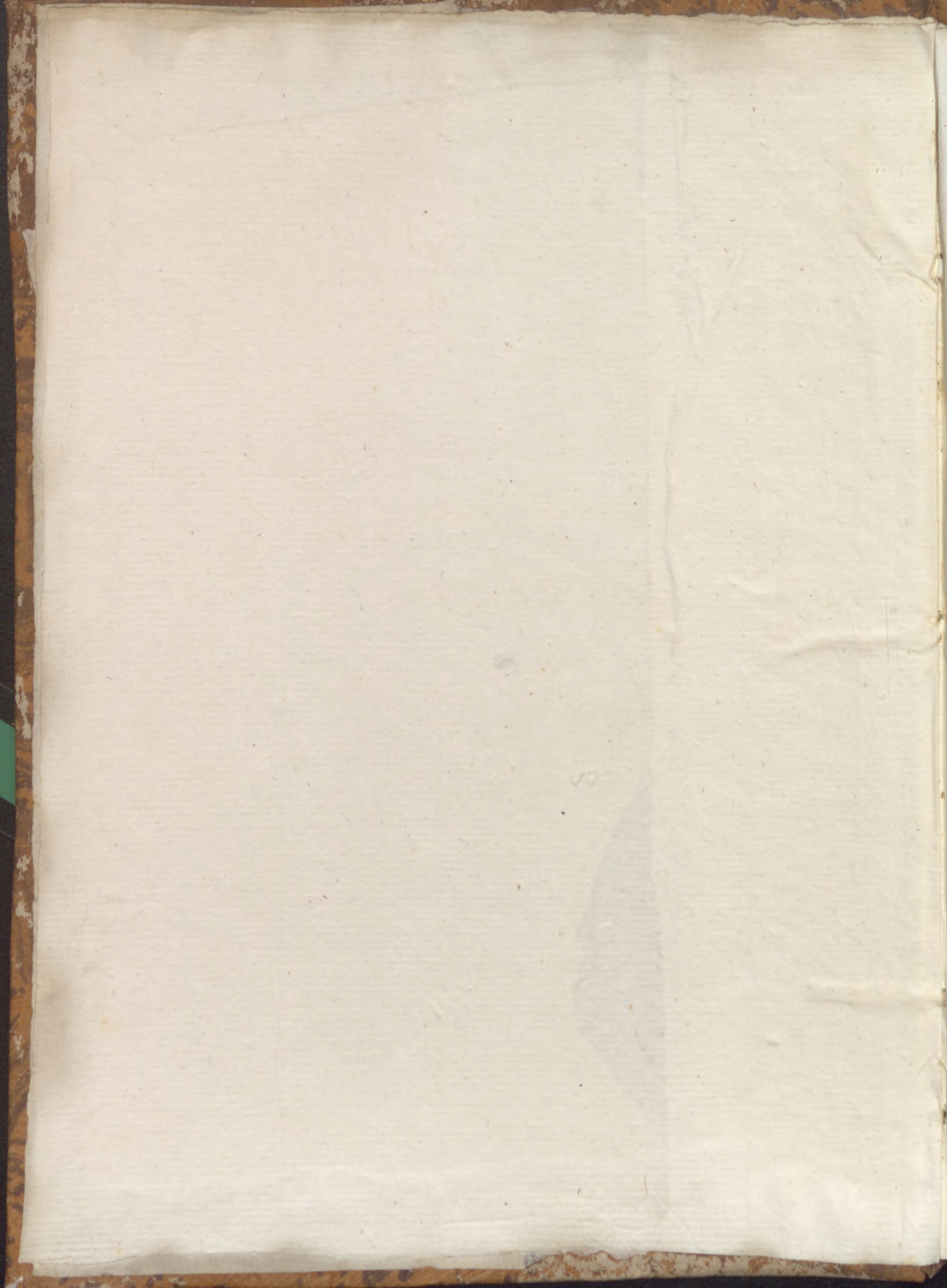
לְעֵירָא וְזָכוֹת כָּל דְקָטְלוּן עֲלֵךְ וְזָכוֹת
כָּל תְּנָא וְאַמְזָרָא : לְקַבֵּל קַטְגוֹרָא
אוֹקִי לִן סִנְגוֹרָא בְּכֵן נְקַדְמִינְךָ קִמִּי
רִישׁ שְׁתָּא וְכַפּוֹרָא דְכְּאִיב לִיה כְּאִב
לְאַסִּיָּא אָזִיל לִיה אֲשׁוֹרָא : חֹזֵק וְקִנְהָ
עֲמָךְ בְּהַגְבָּהָהּ וּבְמִשִּׁיכָהּ וּבְשִׁטְרָא
קִיִּים אָנָּא מְמִירָא וּמְחִיָּה מְחִינָא אַף
מְסִינָא לְקַצִּירָא : מחי ומסי וכו'

זכור לישראל שהם צעירים : וזכות כל הסהרנים עליך וזכות כל תנאים
ואתוראים : לקבל מנגד הקטגור שהוא תקטר תמיד עלינו תעמיד סניגור
שילמד עלינו וזכות : בכך לכן נקדמך קודם רה ויוסף שהם ימי הדין :
דכאיב מי שיש לו חובי לרופא הולך במהירות שבת ד' קיט אשור הייא אשור
הייא פי' הערוך עהרו אבל אנו שרפואתנו עליך אנו באים אליך להתפלל שתרפא
חולי נפשנו וגלותנו : חזק חזקה עמך בהגבהה ובמשיכה ובשער פל חלו
מועילים לקנות ותסהחזיק באלו אינו יוצא מידי חזקתו לעולם ולכן אנו מתפללין
אין שיחזיק בנו ויגאלנו באופן שלא נבא מראשותו עוד לעולם ולא נגלה עוד : קיים
קיים בנו מקרא דכתיב אמי אענית ואחיה תחצתי ואני הרפא קנינא ל' שכיב' מדע
כדאמרין בר' ד' ל' כמאן מעלין האידינא חקטינ' ועריעי ופירשי חוליס'
וגם הנחבר חתום בחכמות אחרונות אפרים בר' יעקב חזק :

ת"ו ש"ל ב"ע

על ידי הנצב על המלאכה
אבטליון בכ"י יצחק אבוהב י"ז

EX LIBRIS M. MOYSEVICH

1875

3

243-

257.

Mantova 1745

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mant. 1777.

יעקב סקרוול
קונטרס פוליס
Mantova 1776.

Venezia 1816.

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744

הפסוקים חזקו
פני חסד'תם פוע
Mantova 1744